

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/80/67/95

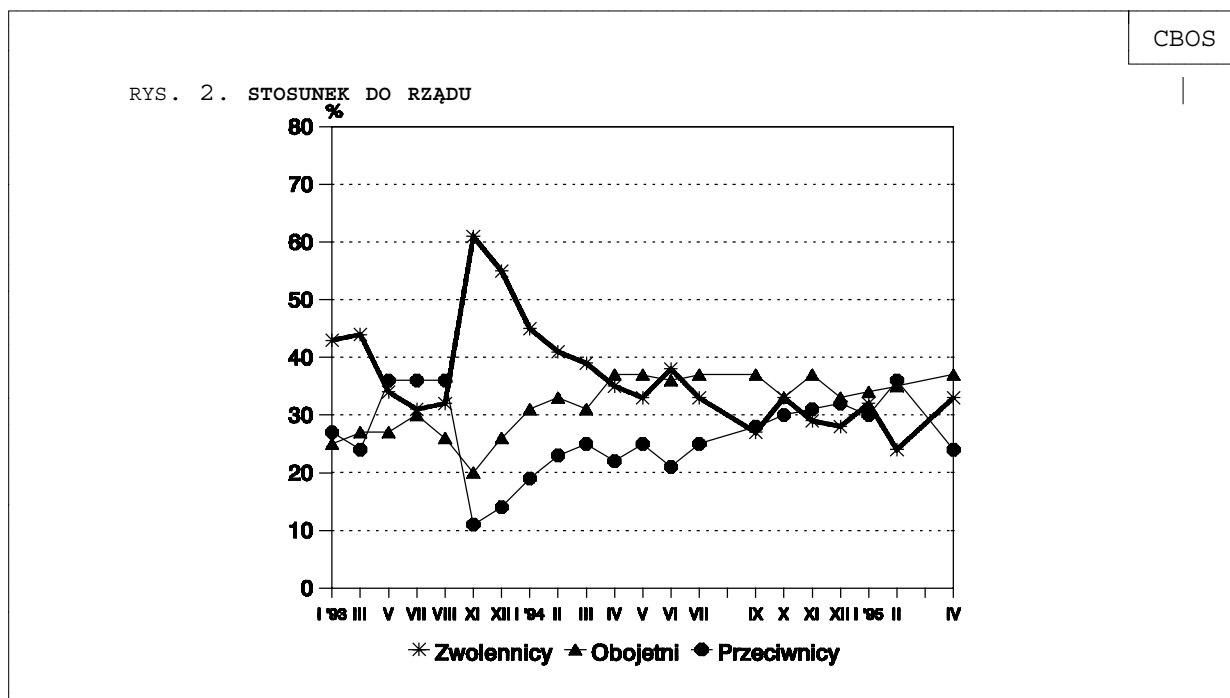
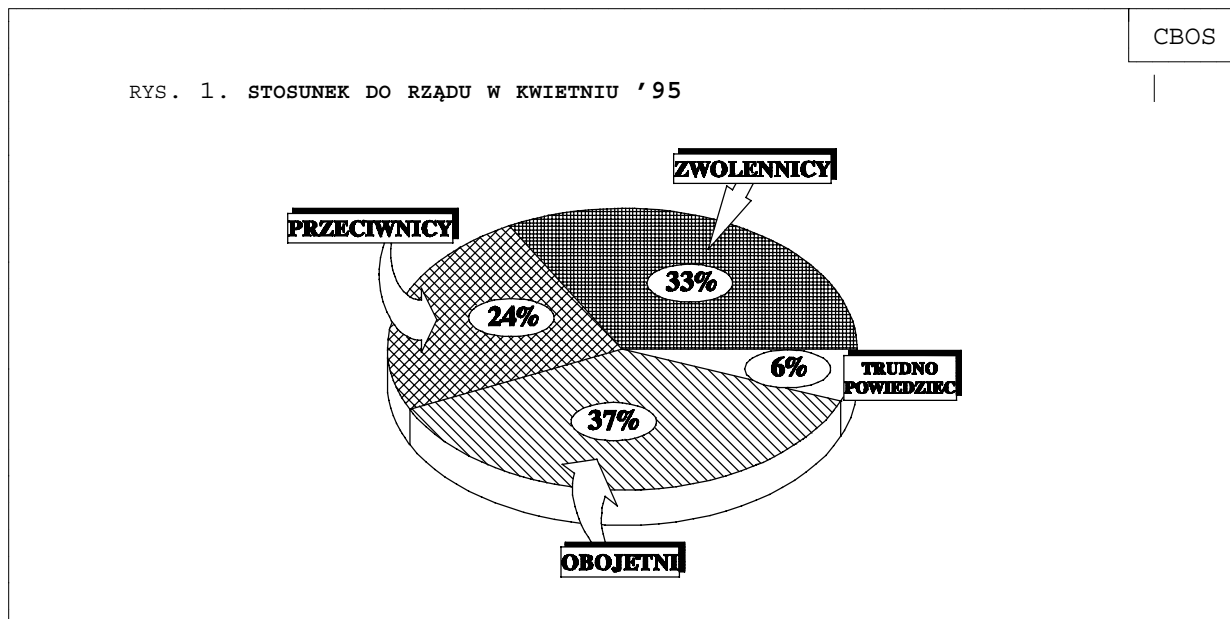
POSTAWY WOBEC RZĄDU I PREMIERA JÓZEFA OLEKSEGO

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, KWIECIEŃ '95

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Rząd Józefa Oleksego - po miesiącu od ukonstytuowania się¹ - cieszy się poparciem zbliżonym do tego, jakie miała Rada Ministrów kierowana przez Waldemara Pawlaka jeszcze w styczniu bieżącego roku. Jediną dość wyraźną różnicą jest to, że postawy wobec gabinetu Waldemara Pawlaka były bardziej spolaryzowane - więcej osób uważało się za jego przeciwników, mniej zaś określało swoją postawę jako obojętną.

¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (59), 30 marca - 3 kwietnia '95, reprezentatywna próba losowa dorosłych mieszkańców kraju (N=1145).

Poparcie dla obecnego rządu słabo różnicuje się w zależności od miejsca zamieszkania. Jego zwolenników jest mniej więcej tyle samo na wsi i w miastach, niezależnie od ich wielkości. Obojętność nieco częściej deklarują mieszkańcy wsi i małych miast, przeciwników natomiast spotkamy przede wszystkim wśród respondentów z dużych miast.

Największe poparcie dla rządu deklarują osoby o poglądach lewicowych², najlepiej sytuowane, z wyższym wykształceniem, kadra kierownicza, inteligencja oraz pozostali pracownicy umysłowi i emeryci. Należy także zwrócić uwagę na dość wyraźnie zarysowujące się zróżnicowanie stosunku do rządu w zależności od wieku. Najmniej zwolenników ma on wśród osób młodych, poniżej 25 roku życia, najwięcej - powyżej 45 roku życia. Wśród młodzieży bardzo wyraźnie dominuje obojętność.

W porównaniu z okresem, gdy premierem był Waldemar Pawlak, nastąpiły dość wyraźne zmiany w bazie społecznej rządu. Przyjmując za punkt odniesienia styczeń bieżącego roku, zauważamy obecnie wzrost poparcia dla rządu wśród osób najlepiej sytuowanych, z wyższym wykształceniem, zaliczających się do kadry kierowniczej i inteligencji. Natomiast spadek poparcia nastąpił wśród robotników i osób o najniższych dochodach.

Zmienił się także stosunek do rządu wśród sympatyków poszczególnych partii politycznych³.

Tabela 1

w procentach

Sympatycy:	Stosunek do rządu					
	zwolennicy		przeciwnicy		obojętni i niezdecydowani	
	I '95	IV '95	I '95	IV '95	I '95	IV '95
SLD	63	75	15	10	22	15
PSL	58	42	13	14	29	44
BBWR	32	25	50	52	18	23
NSZZ "Solidarność"	24	36	32	29	44	34
UP	31	33	37	24	32	43
UW	23	27	54	39	24	34
Ugrupowań prawicy poza- parlamentarnej	29	28	39	51	33	21

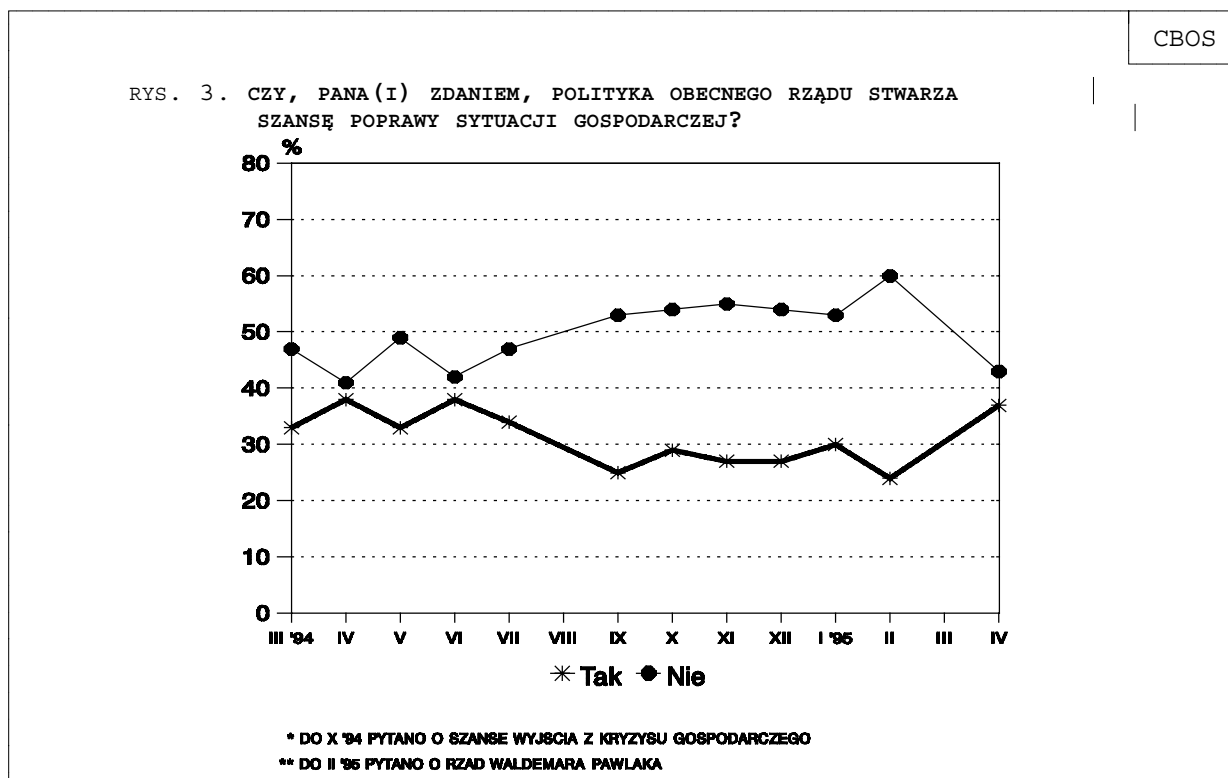
² Zob. tabele aneksowe.

³ Sympatię dla partii politycznych określamy na podstawie odpowiedzi na pytanie, na kogo badany oddałby głos, gdyby w najbliższym czasie odbywały się wybory parlamentarne.

Zmiany stosunku do rządu Józefa Oleksego, w porównaniu z gabinetem Waldemara Pawlaka, obserwujemy zarówno w potencjalnych elektoratach partii koalicyjnych, jak i ugrupowań opozycyjnych. Wzrost poparcia dla rządu nastąpił wśród zwolenników macierzystej partii obecnego premiera, spadł natomiast wśród sympatyków PSL. Osoby sympatyzujące z UP i UW obecnie rządziej uważają się za przeciwników rządu, znacznie częściej zaś deklarują obojętność. Natomiast wśród potencjalnego elektoratu BBWR wzrost obojętności nastąpił kosztem spadku liczby zwolenników. Jeszcze inaczej zareagowali na powołanie gabinetu Józefa Oleksego badani popierający ugrupowania pozaparlamentarne. Wśród sympatyków prawicy nastąpiło wyraźne przesunięcie z grupy obojętnych do grupy przeciwników rządu, natomiast w potencjalnym elektoracie "Solidarności" odwrotnie - obojętni zasilili grupę zwolenników.

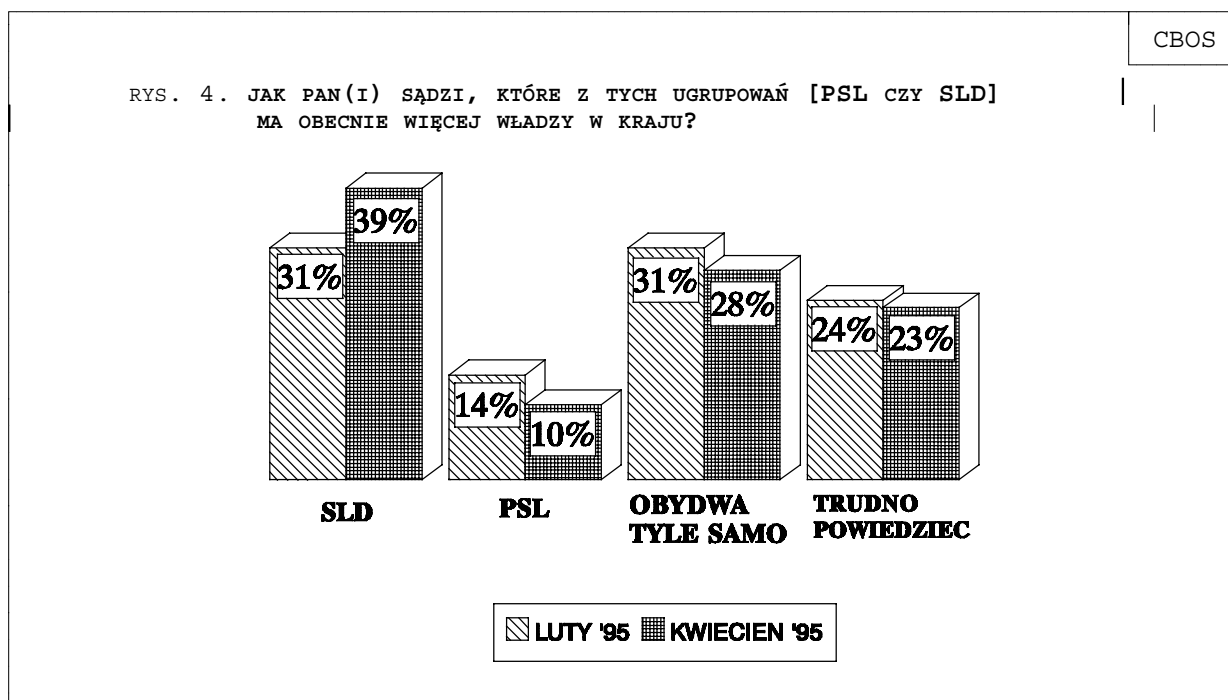
Od powołania rządu minęło niewiele czasu. Zrozumiało więc, że połowa ankietowanych powstrzymała się z oceną wyników jego działalności. Wśród pozostałych oceny pozytywne (39%) zdecydowanie przeważają nad negatywnymi (11%).

Ponad jedna trzecia respondentów (37%) wiąże z polityką nowego rządu nadzieje na poprawę sytuacji gospodarczej. Ostatnio tak optymistyczne wypowiedzi, dotyczące polityki gospodarczej rządu, odnotowaliśmy w czerwcu ubiegłego roku.

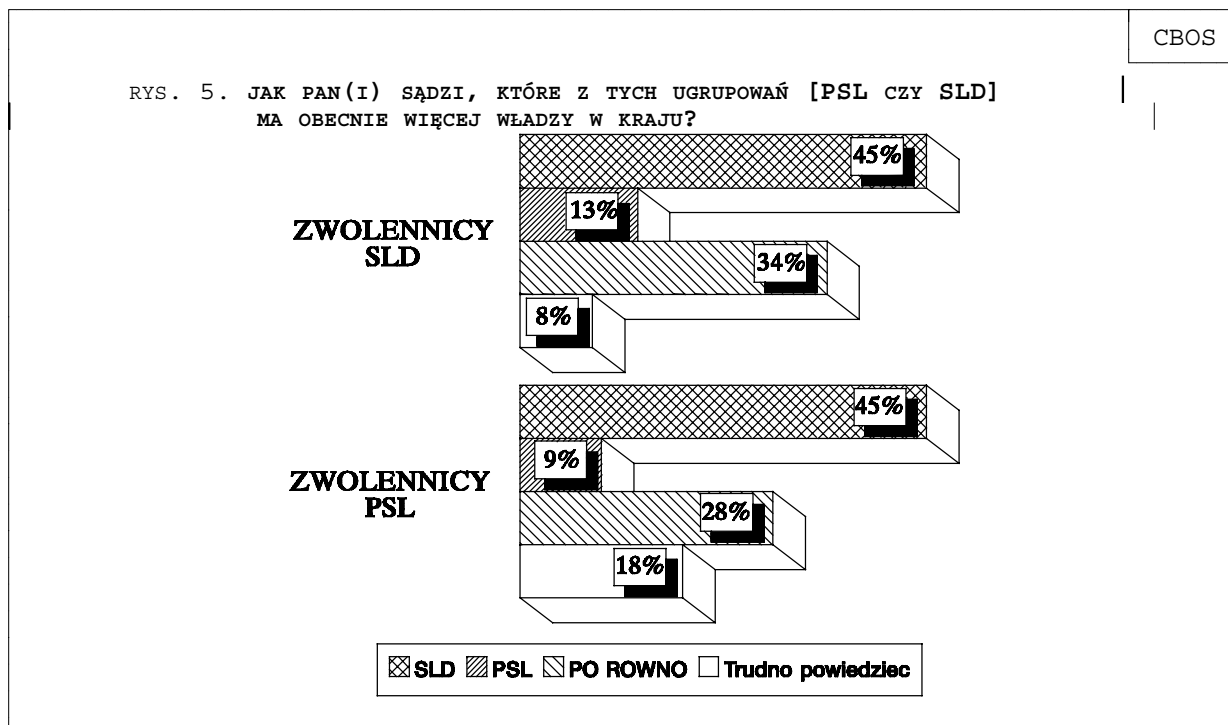

Przekonanie, że polityka rządu stwarza szanse poprawy sytuacji gospodarczej kraju, mają najczęściej osoby w wieku 45-64 lata, z wyższym wykształceniem i najlepiej sytuowane. Opinia przeciwna natomiast bardzo wyraźnie dominuje wśród młodzieży (poniżej 24 roku życia).

W lutym bieżącego roku, gdy premierem był jeszcze Waldemar Pawlak, wśród badanych przeważała opinia, że w koalicyjnym rządzie więcej władzy należy do SLD. Obecnie przekonanie to jeszcze się umocniło.

Przewagę SLD w koalicji postrzegają sympatycy obydwu zainteresowanych partii. Zwolennicy SLD natomiast nieco częściej od tych, którzy popierają PSL, są przekonani o równowadze wpływów bądź nawet o przewadze swego sojusznika.

Stosunek do premiera Oleksego

Przed miesiącem zadowolenie z powołania Józefa Oleksego na stanowisko premiera wyraziła połowa badanych, jedna czwarta zaś była niezadowolona z tego powodu. W kwietniu nastąpiła nieznaczna poprawa, głównie dlatego, że spadła liczba osób niezadowolonych (do 20%). Obecnie stopień aprobaty Józefa Oleksego na stanowisku premiera jest mniej więcej równy temu, jaki miał Waldemar Pawlak jesienią ubiegłego roku, znacznie mniejsza jest jednak dezaprobata jego osoby.

Tabela 2

w procentach

Czy jest Pan(i) zadowolony(a), że na czele rządu stoi Józef Oleksy?	Wskazania respondentów według terminów badań:											
	IV	V	VI	VII	IX	X	XI	XII	I	*II	**III	IV
	'94						'95					
Tak	56	46	51	50	49	49	50	39	41	34	50	52
Nie	24	34	29	32	27	32	35	43	41	48	25	20
Trudno powiedzieć	20	20	20	18	24	19	16	18	17	18	25	28

* do II '95 pytano o rząd Waldemara Pawlaka
 ** w marcu pytanie brzmiało: "Sejm powołał na stanowisko premiera Józefa Oleksego. Czy jest Pan(i) z tego zadowolony(a)?"

Stosunek do obecnego premiera wyznaczają cechy socjodemograficzne podobne do tych, które określają poparcie dla rządu. Tak więc najbardziej przychylnie odnoszą się do Józefa Oleksego badani w wieku średnim i starsi, dobrze sytuowani, emeryci i renciści, członkowie kadry kierowniczej, inteligencja i niżsi pracownicy umysłowi oraz ludzie o poglądach lewicowych. Mieszkańcy wsi nie różnią się pod tym względem od mieszkańców miast.

Respondentów pytaliśmy także o emocje, jakie wzbudza w nich osoba premiera. Najczęściej wymienianym uczuciem była nadzieja.

Tabela 3

w procentach

Jakie uczucia budzi w Panu(i):	Jan Olszewski	Waldemar Pawlak	Józef Oleksy
	II '92	XI '93	IV '95
Nadzieję	51	66	57
Szacunek	34	41	39
Zaufanie	32	50	36
Obawę	32	15	28
Sympatię	21	40	28
Obojętność	21	14	24
Nieufność	18	8	17
Niechęć	8	3	9
Złość	3	1	3

Suma odsetków przekracza 100, gdyż badani mogli wymieniać po trzy uczucia. O pozostałych premierów nie pytano.

Odpowiedzi respondentów nasuwają dwie uwagi: po pierwsze, dominującym uczuciem, z jakim każdorazowo przyjmuje się nowego premiera, jest nadzieja. Po drugie, Waldemar Pawlak spotkał się ze znacznie cieplejszym przyjęciem przez społeczeństwo niż Józef Oleksy. Na tym tle emocje, jakie budzi osoba premiera Oleksego, można nazwać umiarkowanie pozytywnymi.

Jak dotychczas, każdy nowy rząd w pierwszym okresie funkcjonowania był obdarzany mniejszym lub większym kredytem zaufania. W przełożeniu na język sondażu opinii wyrażało się to wysokimi wskaźnikami poparcia, znacząco wyższymi niż te, które osiągał poprzednik w ostatnich miesiącach funkcjonowania. W przypadku obecnego rządu różnica ta w ujęciu całościowym jest stosunkowo niewielka, co oznacza, że ów kredyt nie jest duży.

Dotyczy to także szefa nowego rządu. Emocje, jakie budzi premier Oleksy, można nazwać jedynie umiarkowanie pozytywnymi.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. bielsko-podlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Stosunek do rządu

(%)

	Zwolennicy	Przeciwnicy	Obojętni	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	33	24	37	7	1144
Płeć					
Mężczyźni	36	29	30	5	540
Kobiety	30	19	43	8	604
Wiek					
do 24 lat	22	19	55	4	162
25-34	25	27	46	2	216
35-44	32	30	34	5	264
45-54	44	21	26	9	163
55-64	44	21	27	9	178
65 lat i więcej	32	20	35	13	161
Miejsce zamieszkania					
Wieś	30	20	40	10	431
Miasto do 20 tys.	35	17	42	7	127
od 21 do 100 tys.	33	26	36	5	232
101-500 tys.	36	29	33	3	210
501 tys. i więcej mieszk.	34	31	30	4	143
Region					
Północny	30	32	36	2	115
Zachodni	45	14	31	9	133
Środkowozachodni	41	22	32	6	168
Środkowy	30	24	34	12	208
Wschodni	28	18	48	7	138
Południowo-wschodni	33	30	33	4	179
Południowo-zachodni	26	25	44	4	203
Wykształcenie					
Podstawowe	32	17	41	10	398
Zasadnicze zawodowe	25	27	43	5	296
Średnie	38	24	33	5	351
Wyższe	44	39	15	3	99
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	41	31	28	0	77
Prac. umysł. niż. szczebla	39	32	26	4	114
Pracownicy fiz.- umysł.	19	27	49	6	57
Robotnicy wykwalifikowani	22	28	48	2	143
Robotnicy niewykwalifik.	33	14	43	9	56
Rolnicy	36	19	38	7	74
Prywatni przedsiębiorcy	25	39	29	6	34
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	40	21	29	10	369
Uczniowie i studenci	27	22	44	7	58
Bezrobotni	22	22	51	5	86
Gospodynie domowe i inni	28	16	48	9	76
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	36	26	31	8	122
Sektor państwowy	33	25	40	2	161
Sektor prywatny	21	34	42	3	163
Spółdzielczość	48	18	31	3	29
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 125 zł	27	20	45	8	254
125 - 199	25	21	44	10	208
200 - 274	32	22	41	5	274
275 - 324	36	28	29	7	162
325 i powyżej	51	26	20	3	195
Ocena własnych war. mater.					
Złe	25	25	40	9	441
Średnie	36	21	38	5	504
Dobre	42	26	27	5	198
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	28	27	39	6	87
Raz w tygodniu	32	24	36	7	657
Kilka razy w roku	34	20	40	6	296
W ogóle nie uczestniczy	36	28	31	5	102
Poglądy polityczne					
Lewica	60	17	20	3	234
Centrum	30	20	44	6	370
Prawica	28	44	22	6	253
Trudno powiedzieć	19	16	55	10	286

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szansę poprawy sytuacji gospodarczej?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	37	42	20	1145
Płeć				
Mężczyźni	41	44	15	541
Kobiety	34	41	25	604
Wiek				
do 24 lat	18	62	21	162
25-34	34	43	23	216
35-44	34	47	19	264
45-54	51	35	14	163
55-64	51	33	16	178
65 lat i więcej	38	33	30	161
Miejsce zamieszkania				
Wieś	37	40	23	431
Miasto do 20 tys.	41	43	16	127
od 21 do 100 tys.	41	37	22	233
101-500 tys.	36	46	18	210
501 tys. i więcej mieszk.	31	52	17	143
Region				
Północny	36	46	18	115
Zachodni	51	31	18	133
Środkowo-zachodni	41	42	17	168
Środkowy	30	46	24	208
Wschodni	29	46	25	138
Południowo-wschodni	36	47	17	180
Południowo-zachodni	41	37	22	203
Wykształcenie				
Podstawowe	39	34	27	398
Zasadnicze zawodowe	33	48	19	297
Średnie	37	46	17	351
Wyższe	46	46	7	99
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	38	48	14	77
Prac.umysł.niż.szczebła	35	52	13	114
Pracownicy fiz.- umysł.	42	36	22	57
Robotnicy wykwalifikowani	33	48	19	144
Robotnicy niewykwalifik.	30	52	19	56
Rolnicy	40	43	17	74
Prywatni przedsiębiorcy	33	60	8	34
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	44	34	21	369
Uczniowie i studenci	19	51	30	58
Bezrobotni	34	41	25	86
Gospodynie domowe i inni	30	36	34	76
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	38	47	15	123
Sektor państwowy	39	41	20	161
Sektor prywatny	27	56	17	163
Spółdzielczość	44	49	7	29
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	33	44	23	254
125 - 199	30	44	27	208
200 - 274	40	40	20	274
275 - 324	39	47	14	162
325 i powyżej	51	36	12	196
Ocena własnych war. mater.				
Złe	31	46	24	441
Średnie	40	41	19	505
Dobre	45	39	16	198
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	38	41	21	87
Raz w tygodniu	37	44	19	658
Kilka razy w roku	38	41	21	296
W ogóle nie uczestniczy	36	40	24	102
Poglądy polityczne				
Lewica	56	33	11	234
Centrum	37	44	19	371
Prawica	31	57	12	253
Trudno powiedzieć	27	35	38	286

Tabela 3. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Józef Oleksy?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	52	20	28	1145
Płeć				
Mężczyźni	51	27	23	541
Kobiety	53	14	33	604
Wiek				
do 24 lat	39	27	34	162
25-34	44	20	36	216
35-44	49	24	27	264
45-54	64	20	16	163
55-64	61	14	24	178
65 lat i więcej	56	15	30	161
Miejsce zamieszkania				
Wieś	51	18	31	431
Miasto do 20 tys.	54	15	31	127
od 21 do 100 tys.	54	18	28	233
101-500 tys.	52	26	22	210
501 tys. i więcej mieszk.	51	25	24	143
Region				
Północny	47	26	27	115
Zachodni	58	11	31	133
Środkowo-zachodni	53	22	25	168
Środkowy	53	20	26	208
Wschodni	56	19	25	138
Południowo-wschodni	56	21	23	180
Południowo-zachodni	42	21	37	203
Wykształcenie				
Podstawowe	53	16	32	398
Zasadnicze zawodowe	44	24	32	297
Średnie	56	20	24	351
Wyższe	57	27	16	99
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	58	24	18	77
Prac.umysł.niż.szczebła	58	27	15	114
Pracownicy fiz.-umysł.	46	12	42	57
Robotnicy wykwalifikowani	40	24	36	144
Robotnicy niewykwalifik.	45	24	32	56
Rolnicy	53	25	22	74
Prywatni przedsiębiorcy	33	31	36	34
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	61	14	25	369
Uczniowie i studenci	43	32	25	58
Bezrobotni	48	27	25	86
Gospodynie domowe i inni	43	7	50	76
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	60	18	22	123
Sektor państwowy	51	22	28	161
Sektor prywatny	35	31	34	163
Spółdzielczość	53	19	29	29
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	45	19	37	254
125 - 199	44	16	40	208
200 - 274	53	20	27	274
275 - 324	59	21	19	162
325 i powyżej	61	24	15	196
Ocena własnych war. mater.				
Złe	46	20	34	441
Średnie	53	20	28	505
Dobre	62	22	16	198
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	51	22	27	87
Raz w tygodniu	51	20	28	658
Kilka razy w roku	52	18	30	296
W ogóle nie uczestniczy	54	25	21	102
Poglądy polityczne				
Lewica	76	11	13	234
Centrum	54	19	27	371
Prawica	37	41	21	253
Trudno powiedzieć	41	11	48	286